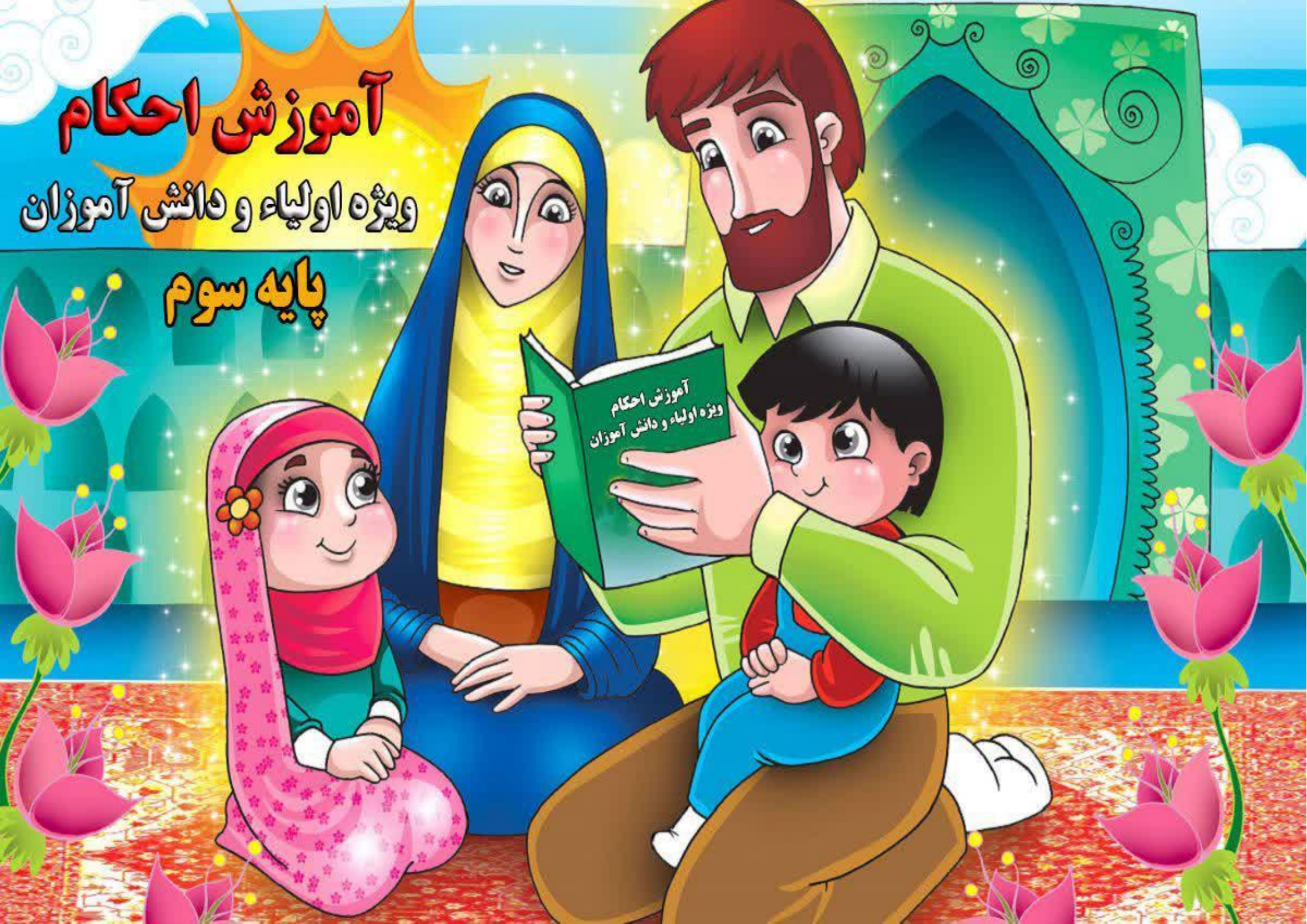

آموزش احکام

ویژه اولیاء و دانش آموزان

پایه سوم

احکام نماز و اداری

اقسام نمازها

۱. نمازهای واجب و مستحب

- نمازهای واجب
- نمازهای یومیه
 - نماز طواف که پس از طواف واجب خانه‌ی کعبه خوانده می‌شود.
 - نماز آیات که هنگام خورشید گرفتگی و ماه گرفتگی و زلزله و امثال آنها خوانده می‌شود.
 - نماز میت که بر بدن مسلمانی که از دنیا رفته، خوانده می‌شود.
 - نماز قضای پدر و بنابراحتیاط واجب مادر که بر پسر بزرگ واجب است.
 - نمازی که به واسطه‌ی نذر، عهد و قسم یا به واسطه‌ی اجاره واجب است خوانده شود.

نمازهای مستحب، مثل نافله‌های شبانه روزی

توجه:

نمازهای مستحبی بسیار است و آنها را «نافله» گویند و از میان نمازهای نافله، خواندن نافله‌های یومیه (شبانه‌روزی) خصوصاً نماز شب بیشتر سفارش شده است.

احکام نماز و اداری

اهمیت نمازهای یومیه - تعداد نمازهای یومیه

۱. اهمیت نمازهای یومیه

۱. نمازهای روزانه‌یی که در پنج نوبت خوانده می‌شود از واجبات بسیار مهم شریعت اسلامی بوده و بلکه ستون دین است، و ترک یا سبک شمردن آن شرعاً حرام و موجب استحقاق عقاب است.

(اجوبه الاستفتاءات، س ۳۳۸)

۲. نماز در هیچ حالی ترک نمی‌شود حتی در حال جنگ، بنابراین رزمنده‌یی که در جبهه به علت شدت درگیری قادر بر قرائت فاتحه یا سجده و یا رکوع نباشد، باید به هر نحوی که برایش امکان دارد نماز بخواند، و اگر قادر بر انجام رکوع و سجده نیست، ایما و اشاره به جای رکوع و سجود کافی است.

(اجوبه الاستفتاءات، س ۷۲۵)

۲. تعداد نمازهای یومیه

۱. نماز صبح: دو رکعت.	} نمازهای واجب یومیه
۲. نماز ظهر: چهار رکعت.	
۳. نماز عصر: چهار رکعت.	
۴. نماز مغرب: سه رکعت.	
۵. نماز عشا: چهار رکعت.	

احکام نیت و نذر

۱ - نماز (به جز نماز میت)

۲ - اجزاء فراموش شده ی نماز

۳ - طواف

۴ - وضویی که با نذر واجب می شود.

۵ - مس قرآن

۶ - مس اسم خداوند و صفات خاص او به هر زبانی نوشته شده باشد.

۱ - آیت الله خامنه ای:

۷ - مس اسم انبیاء و چهارده معصوم بنا بر احتیاط واجب باید وضو گرفت.

۲ - دیگر مراجع: وضو واجب نیست

مگر اینکه هتک باشد.

برای چه
کارهایی
باید وضو
گرفت؟^{۸۱}

احکام نیت و ادائیگی

۱ - با قصد قربت وضو بگیرد . ۲ - استمرار در نیت تا آخر وضو: در تمام وضو متوجه باشد که وضو می گیرد ، به طوری که اگر از او پرسند چه می‌کنی ، بگوید وضو می‌گیرم .	<p>۷۴
۱ - نیت</p>	<p>شرایط
و وضو
گیرنده</p>
<p>خودش در حال اختیار کارهای وضو را انجام دهد
(اگر کسی فقط آب در دست وضو گیرنده بریزد اشکال ندارد ولی مکروه است)</p>	<p>۷۵
۲ - مباشرت</p>	
۳ - اعضای وضویش پاک باشد. ^{۷۶}		
۴ - در اعضای وضویش مانع از رسیدن آب نباشد. ^{۷۷}		
۵ - استعمال آب برای او ضرر نداشته باشد. ^{۷۸}		
۶ - آب وضوی او پاک باشد و مضاف و غصبی نباشد. ^{۷۹}		
۷ - وقت برای وضو گرفتن داشته باشد (تفصیل در مسأله ی ۲۸۱ توضیح المسائل مراجع) ^{۸۰}		

احکام نموداری

- ۱- از بالا به پایین بشوید. ۹۰
- ۲- آب را به بالای دستها و صورت بریزد. ۹۱
- ۳- شستن به گونه ای باشد که } ۹۲
۱. آیت الله خامنه ای، آیت الله زنجانی، آیت الله سیستانی و آیت الله مکارم:
صدق شستن کند ولو اینکه آب جاری نشود.
۲. دیگر مراجع: آب جریان پیدا کند.
- ۴- بیش از دو مرتبه نشوید. ۹۳
- آیت الله مکارم: بنابر احتیاط واجب بار دوم را نشوید.
- ۵- اگر پوست صورت از لای مو پیدا است، باید آب را به پوست برساند و اگر پیدا نباشد شستن مو کافی است ولی اگر شک کند که پوست صورت از لای مو پیدا است یا نه بنابر احتیاط واجب باید مورا بشوید و آب را به پوست هم برساند. ۹۵

احکام
شستن
(در وضو)

احکام نموده‌داری

- ۱- صورت } طول صورت از بالای پیشانی (محل روئیدن مو
تا آخر چانه)
۱- شستن } پهنا : مقدار بین انگشت وسط و انگشت
شصت*
۱- ترتیب (اول دست راست بعد چپ) }
۲- دست‌ها }
۲- از آرنج تا نوک انگشتان**
۲- مسح کردن }
- واجبات
وضو^{۸۲}

* برای یقین کمی از اطراف را هم بشوید

** برای یقین کمی بالاتر از آرنج را هم بشوید.

احکام نموده‌داری

واجبات
وضو^{۸۳}

۱ - شستن

۲ - مسح کردن

۱ - مسح سر: یک قسمت از ۴ قسمت سر که مقابل پیشانی است به هر اندازه مسح کند کافی است.

آیت الله زنجانی: احتیاط آن است که از جهت پهنا به اندازه عرض سه انگشت باشد.

کسی که موی سرش بر پیشانی می ریزد باید بیخ موها یا پوست سر را مسح کند.

۱ - آیت الله زنجانی و آیت الله سیستانی:

بنابر احتیاط تا مفصل را مسح کند.

۲ - آیت الله خامنه ای: باید تا مفصل* را لمس کند.

۳ - دیگر مراجع: تا روی برآمدگی پا

مسح کند.

۲ - مسح پا: روی پا از

سر یک از انگشت ها

تذکر: پهنای مسح پا هر اندازه باشد کافی است و مستحب است با تمام کف دست روی پا را مسح کند

* مفصل یعنی جایی که کف پا از ساق جدا می شود.

احکام نموداری

۱ - محل مسح باید پاک باشد.

۲ - محل مسح ها خشک باشد یا رطوبتش بسیار کم باشد.^{۸۵}

۳ - باید با رطوبت وضو باشد یعنی رطوبت خارجی به دست نرسیده باشد.^{۸۶}

۱ - آیت الله مکارم و آیت الله نوری: از اعضای دیگری می تواند تری را بگیرد.

۲ - آیت الله خامنه ای: باید از تری ریش یا ابرو بگیرد.

۳ - آیت الله زنجانی آیت الله سیستانی و آیت الله وحید خراسانی:

بنابر احتیاط، اول از تری موی ریش بگیرد.

اگر تری دست
خشک شده باشد

^{۸۷}

احکام
مسح

۴ - سر و پاها بی حرکت باشد و دست حرکت کند ولی حرکت مختصر سر یا

پا اشکال ندارد.^{۸۸}

۵ - مسح روی پا باشد نه روی جوراب و کفش یعنی بین دست و (سریا پا)

مانعی نباشد ولو رقیق باشد و رطوبت به پوست برسد.^{۸۹}

احکام نموداری

- ۱ - آب ندارد (البته بعد از جستجو کردن و نا امید شدن) ^{۱۲۲}
- ۲ - استعمال آب برایش ضرر دارد. ^{۱۲۳}
- ۳ - فقط آب یا ظرف غصبی دارد. ^{۱۲۴}
- ۴ - بدن یا لباسش نجس است و بیش از تطهیر آن آب ندارد. ^{۱۲۵}
- ۵ - وقت نماز به قدری تنگ است که اگر وضو بگیرد یا غسل کند تمام یا مقداری از نماز بعد از وقت خوانده می شود. (اگر با ترک مستحبات نماز مثل قنوت ، اقامه و ... نماز در وقت خوانده می شود باید وضو بگیرد و حتی سوره را نباید بخواند) ^{۱۲۶}
- ۶ - زخم در جای مسح باشد و روی آن باز باشد امکان مسح نیست. ^{۱۲۷}
- ۷ - اگر جبیره بیشتر اعضای وضو را گرفته باشد بنابر احتیاط واجب بین وضوی جبیره و تیمم جمع کند. ^{۱۲۸}
- ۸ - اگر تمام اعضای وضو جبیره باشد باید تیمم کند. ^{۱۲۹}
- ۹ - اگر روی پا نجس باشد و نتواند برای مسح آن را آب بکشد. ^{۱۳۰}
- ۱۰ - آب دارد ولی برای حفظ جان کسی (کسی که حفظ جان او واجب است) می خواهد. ^{۱۳۱}

جایگاه
تیمم

احکام نموداری

۱. آیت الله زنجانی و آیت الله وحید: بنا بر احتیاط جایز نیست.
۲. دیگر مراجع: مانعی ندارد.

۳ - جمله ی
«باسمه تعالی»^{۲۲}

بدون وضو
مس کردن

- ۱ - آیت الله خامنه ای: بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.
- ۲ - آیت الله مکارم: بنا بر احتیاط، اجتناب شود.
- ۳ - آیت الله نوری: اگر هتک احترام آنان باشد جایز نیست.
- ۴ - دیگر مراجع: جایز است (البته باید از توهین و بی احترامی پرهیز شود)

۴ - اسامی ائمه اطهار
و حضرت زهرا سلام الله علیها^{۲۳}

احکام نهمه داری

۱- آیت الله خامنه ای و آیت الله نوری:
حرام است.

۲- دیگر مراجع: بنا بر احتیاط، جایز نیست.

۱- کلمه ی «الله» در «عبدالله»
و مانند آن

بدون وضو
مس کردن^{۲۱}

۱- آیت الله خامنه ای، آیت الله مکارم و
آیت الله سیستانی: اشکال ندارد.

۲- آیت الله زنجانی و آیت الله وحید:
بنا بر احتیاط جایز نیست.

۲- کلمه ی «خدا» در کلماتی مثل:
کدخدا خدایان و... در صورتی که
از آنها غیر خداوند اراده شود

احکام نهودادری

۱- در نماز صبح و مغرب و عشاء مردان باید بلند بخوانند (جوهر صدا بیرون بیاید) ۱۹۹

۲- زن در نماز } ۱- اگر نامحرمی نیست: می تواند حمد و سوره را بلند یا آهسته بخواند.

۱- آیت الله زنجانی و آیت الله مکارم: مستحب است که آهسته بخواند.

۲- آیت الله سیستانی و آیت الله وحید: در صورتی که شنواندن بر زن حرام باشد مثلاً به نرمی و با صدای ظریف بخواند جایز نیست بلند بخواند و اگر خواند (آیت الله سیستانی) نمازش باطل است.

۳- دیگر مراجع: بنابر احتیاط واجب باید آهسته بخواند.

۲- اگر نامحرمی هست } ۲۰۰

احکام
حمد و
سوره
در نماز

۳- کسی که حمد و سوره را حفظ نیست می تواند از روی قرآن بخواند. ۲۰۱

۴- اگر هر دو یا یکی از آنها را فراموش کند و بعد از رسیدن به رکوع یادش بیاید نمازش

صحیح است. ۲۰۲

احکام نماز و اداری

- ۱ - به جای تسبیحات می تواند سوره ی حمد بخواند. ^{۲۱۳}
- ۲ - یک مرتبه خواندن تسبیحات کافی است. گرچه احتیاط مستحب است که سه بار بخواند.
- ۳ - در تنگی وقت باید یک مرتبه تسبیحات را بگوید. ^{۲۱۵}
- ۴ - بر مرد و زن واجب است که در رکعت سوم و چهارم حمد یا تسبیحات را آهسته بخوانند و بنا بر احتیاط بسم الله آنرا هم آهسته بگوید (آیت الله سیستانی: واجب نیست بسم الله آنرا هم آهسته بگوید ولی اگر ماموم است بنا بر احتیاط آهسته بگوید.)
- ۵ - اگر در ۲ رکعت آخر به گمان اینکه در رکعت اول است حمد بخواند نمازش صحیح است. ^{۲۱۷}

احکام
تسبیحات
اربعه

احکام نمازگزار

- ویژگی های لباس نمازگزار
- ۱ - پاک باشد (بدن نماز گزار هم باید پاک باشد) ^{۱۴۶}
 - ۲ - مباح باشد (غصبی نباشد) ^{۱۴۷}
 - ۳ - از اجزاء حیوان مرده نباشد. ^{۱۴۸}
 - ۴ - نماز گزار مرد لباسش از طلا باف یا ابریشم خالص نباشد. ^{۱۴۹}
 - ۵ - از حیوان حرام گوشت نباشد (حتی دکمه یا بند لباس) ^{۱۵۰}

- اگر مویی از حیوان حرام گوشت مثل گربه همراه نماز گزار باشد
- ۱ - آیت الله سیستانی: اگر یک موی حیوان حرام گوشت بر لباس باشد ضرر ندارد و همچنین است اگر چیزی از آنها را مثلاً در قوطی گذاشته و با خود حمل کند نمازش صحیح است.
 - ۲ - آیت الله مکارم: احتیاط واجب نمازش باطل است.
 - ۳ - دیگر مراجع: نمازش باطل است.
- ۱۵۱

احکام نموداری

۱- اگر تا قبل ماه رمضان بعدی ضرر برطرف

شد: باید قضا کند.

۲- اگر تا ماه رمضان بعدی ادامه داشت: قضا

ندارد ولی کفاره تأخیر دارد.

۱- اگر روزه برایش ضرر دارد

۱- بر اثر گرسنگی باشد: به اندازه رفع

خرج می خورد و در بقیه ی روز خودداری
از خوردن لازم نیست و بعداً قضا کند.

۲- بر اثر تشنگی باشد: به اندازه ی رفع

خرج آب می نوشد و بقیه ی روز از خوردن
و آشامیدن خودداری میکند و لازم نیست
بعداً قضای آن را به جا آورد.

۱- آیت الله

خامنه ای

۲- اگر روزه برایش

قابل تحمل نباشد

دختری
که تازه به
سن تکلیف
رسیده^{۹۲}

۲- دیگر مراجع: به مقداری که رفع ضرر و خرج کند می

تواند افطار کند نه بیشتر و ما بقی روز را امساک کند و

قضا هم واجب است.